

MILJÖPLAN

Kraven i denna miljöplan utgör en lägsta nivå som gäller för alla avrop om inget annat anges. Miljöplanen kan komma att uppdateras under avtalsperioden, vilket i så fall meddelas entreprenörens miljöansvarige. Beställaren kan vid avrop ange att en projektspecifik miljöplan med kompletterande eller skärpta krav ska gälla för det aktuella avropet.

ALLMÄNT	GRUNDKRAV	UTÖKAT KRAV	VERIFIERING
Entreprenörens miljöplan	Entreprenören ska upprätta en generell miljöplan som gäller för samtliga avrop om inget annat anges. I miljöplanen ska entreprenören ange hur grundkraven i beställarens miljöplan hanteras (med intern rutin och ansvarig).	Beställaren anger vid avrop att en projektspecifik miljöplan som hanteras kompletterande och/eller skärpta krav ska upprättas.	Grundkrav: Godkänd generell miljöplan. Lämnas till beställarens för godkännande vid anmodan, normalt inledningsvis i avtalsperioden. Utökat krav: Godkänd projektspecifik miljöplan. Lämnas till beställaren innan arbetet för det aktuella avropet påbörjas.

PRODUKTVAL	GRUNDKRAV	UTÖKAT KRAV	VERIFIERING
<p>Kemiskt innehåll & Bedömningsdatabaser</p>	<p>Göteborgs Stad avser att på ett systematiskt sätt minska användningen av farliga ämnen i stadens verksamheter, enligt Kemikalieplan för Göteborgs Stad¹. Restriktionerna i vilka kemiska ämnen som får användas i produkter och material utgår i Kemikalieplanen från REACH, Kemikalieinspektionens Begränsningsdatabas och Prioriteringsguide (PRIO) samt Internationella Kemikaliesekretariatet ChemSecs SIN-lista.</p> <p>För att säkerställa kravet på kemiskt innehåll får endast produkter och material användas som är miljöbedömda i nedan nämnda system med åtföljande bedömningsnivå.</p> <p>Vid arbete för Framtiden AB och dess dotterbolag, Higab, Älvstranden Utveckling AB samt Idrotts- och föreningsförvaltningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedömningssystem: SundaHus Miljödata • Godkänd bedömning: helhetsbedömning A och B. • Ytterligare krav: <ul style="list-style-type: none"> – Inga produkter med spärrhand får användas utan godkännande – För Framtidenkoncernen gäller dessutom: produkter med "F" framför i bedömningarna får användas trots att ovanstående krav inte uppfylls. De är godkända avvikelser. <p>Vid arbete för Lokalförvaltningen och Göta Lejon AB:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedömningssystem: Byggvarubedömningen • Godkänd bedömning: helhetsbedömning Rekommenderas och Accepteras. <p>Vid arbeten för övriga förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad gäller det system som beställaren anger.</p>	<p>Lika grundkravet, samt krav på att entreprenören registrerar produkt- och materialval i angiven omfattning (se nedan) i projektspecifik förteckning i SundaHus alt. Byggvarubedömningen.</p>	<p>Grundkrav: En generell förteckning med de produkter som används under avtalsperioden ska läggas in i Sunda Hus eller Byggvarubedömningen (det system som krävs av den beställaren som leverantören arbetar för). Detta ska göras innan leverantören påbörjar uppdrag. Dvs. de leverantörer som avser ta uppdrag för en viss beställare ska skapa en förteckning i det system som beställaren kräver². Detta gäller såväl huvudentreprenör som underentreprenör. Detta ska göras initialt i avtalsperioden.</p> <p>Förteckningen ska löpande under avtalsperioden uppdateras med tillkommande produkter, så att den hela tiden speglar de produkter som används under avtalsperioden.</p> <p>Då användandet av systemen innebär en miljögranskning ska nya produkter läggas till i förteckningen före användning, för att säkerställa att endast miljögodkända produkter används. Endast i mycket akuta uppdrag kan undantag göras och då ska detta skyndsamt anmälas till beställaren som en avvikelse.</p> <p>Utökat krav: Ifylld projektunik förteckning i SundaHus resp. Byggvarubedömningen, det system som beställaren kräver.</p>

¹ Se: [http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/11E4BBD6327E03A8C1257C9F004304B8/\\$File/TU_Miljo_20140324_8_Kemikalieplan.pdf?OpenElement](http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/11E4BBD6327E03A8C1257C9F004304B8/$File/TU_Miljo_20140324_8_Kemikalieplan.pdf?OpenElement)

² Om leverantören avser ta uppdrag från flera beställare, kommer beställarorganisationerna i möjligaste mål vara behjälpliga att se till att en förteckning som skapats i ena systemet förs över även till det andra systemet. Om bedömningarna skiljer sig åt i de olika systemen gäller bedömningen i det första systemet som förteckningen skapades i. Beställarorganisationerna kommer att erbjuda utbildningstillfällen i bedömningssystemen och tillfällen då de är tillgängliga för att stötta vid skapande av förteckningar.

Omfattning	<p>Kravet avseende kemiskt innehåll gäller för följande produktgrupper (BSAB-kod inom parantes):</p> <ul style="list-style-type: none">- kemiska produkter, dvs. färg, fog, lim, fogmassa, fogskum (L, Z mm)- cementbaserade produkter, dvs. puts, avjämningsmassa, spackel (E, L, M)- invändiga ytskikt, beläggningar och beklädnader (M)- byggskivor (K)- isolering (I)- snickerier, komplettering av sakvaror i hus (N, XB)- lekutrustning, skikt av konstgräs och fallskyddsmattor och anläggningskompletteringar (DCN, DEG, DEK)- takbeläggningar (J)- plan plåt, t.ex. hängskivor, stånskivor (J)- fasadmaterial: skivor (K), tegel (F), element (G), panel (H)- drev, tätning, nät (Z)- el-installationer: kablar, rör, slangar, kanaler, uttag, strömbrytare, dosor och liknande (S)- VS-installationer: rör, brunnar, radiatorer, ventiler, armaturer, isolering (P)- Vent-installationer: kanaler (inkl. ljuddämpare och liknande), spjäll, ventilationsdon, kondensisolering (Q)	Enligt ovan.	Enligt ovan.
Ytterligare krav	<p>Följande får inte användas:</p> <ul style="list-style-type: none">- bisfenol (förekommer t.ex. i reliningprodukter, epoxi och hårdplast av polyester, polykarbonat och epoxiharts)- zink och zinkföreningar i VA-system, taktäckning och avvattningsystem. I andra produkter som utsätts för rinnande vatten ska zink och zinkföreningar undvikas där bra alternativ utformning är möjlig.- koppar i tappvattensystem (undantag kan ges för ej inbyggda rör) och som tak- och fasadmaterial vid nybyggnad		På anmodan ska produktblad, byggvarudeklaration och/eller testrapport som styrker kravefterlevnad uppvisas.

- tropiska träslag och tryckimpregnerat virke
 - däckgungor innehållande PAH
- Följande **ska** användas (om inget annat anges vid avrop):
- FSC/PEFC-märkta trämaterial och träprodukter (dvs omärkt trä får inte användas)
 - lysrör och lågenergilampor med ett kvicksilverinnehåll om högst 2 mg per enhet
 - halogenfria elinstallationer: kablar, kanalisation, dosor, strömbrytare och uttag
 - belysningsarmaturer med HF-don med max övertonshalt om 10% och energiklass lägst EEI=A1 och A2
 - ljuskälla ska om inte annat anges vara LED, T5-lysrör (livslängd > 16000 h) eller lågenergilampor där T5 eftersträvas (livslängd > 12000 h)
 - PVC- och ftalatfria mattor. Om dessa inte uppfyller övriga ställda egenskapkrav ska ftalatfria PVC-mattor användas, vilket dock alltid ska godkännas av beställaren.
 - För gummiasfalt gäller:
 1. Toppskikt ska bestå av EPDM-gummi och ska klara begränsningarna för PAH:er för leksaker i Kommissionens förordning (EU) nr 1272/2013 samt uppfylla gällande krav i leksaksdirektivet.
 2. Baslagret ska uppfylla riktlinjerna för mindre känslig markanvändning avseende PAH enligt naturvårdsverkets riktlinjer för förorenad mark.
 3. Om baslagret består av SBR-gummi ska ovanstående krav vara bevisat uppfyllda även efter värmeexponering motsvarande mycket heta soliga dagar (dvs det ska visas att ingen migration till följd av värmeexponering leder till förhöjda halter som överskrider ovan angivna riktlinjer).
 4. Endast helgjuten gummiasfalt kan användas om SBR gummi används i underliggande skikt.
 5. Gummiasfalten får inte innehålla utfasningsämnen (till exempel kopplat till pigment). Avseende PAH-halter, se punkt 1 och 2.

Göteborgs
Stad

	6. Produkten ska i övrigt uppfylla kraven under "Kemiskt innehåll".		
Avvikelse	Produkt som inte uppfyller materialkriterierna ovan ska före användning godkännas av beställaren.		Avvikelse ska före användning anmälas till beställaren enligt beställarens instruktioner för godkännande eller avslag.

FORDON	GRUNDKRAV	UTÖKAT KRAV	VERIFIERING
Begränsning av miljöstörande utsläpp	I syfte att minska miljöstörningar i form av avgaser och buller gäller kraven i <i>Gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader 2012</i> (eller senast gällande version), sid 5-9 (avseende drivmedel, fordon, arbetsmaskiner och kemiska produkter) för arbeten inom hela Göteborgs Stad.		Förteckning över de fordon som används vid uppdrag inom ramavtalet samt de kemiska produkter som används i dessa fordon ska vid anmodan redovisas för beställaren. Normalt begärs detta första gången in inledningsvis i avtalsperioden. Ändringar från redovisade produkter ska redovisas löpande.
BULLER	GRUNDKRAV	UTÖKAT KRAV	VERIFIERING
Buller från byggarbetsplatsen	<p><i>Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggarbetsplatser</i> (NFS 2004:15 eller senast gällande version) gäller som krav. Därutöver gäller att:</p> <ul style="list-style-type: none">- bullret generellt ska begränsas så långt praktiskt möjligt, vilket innebär att lägre ljudnivåer kan påfordras om så bedöms rimligt med hänsyn till förhållandena på byggplatsen eller uppträdande olägenheter i omgivningen- samråd mellan entreprenör och beställare ska ske så att eventuellt bullrande arbete utförs så tyst som möjligt- buller utomhus från maskiner och arbetsredskap (med undantag av pålning, borrar och spontning) får inte överskrida en ekvivalent ljudnivå om 80 dB (A) mätt i frifält 7 meter från bullerkällan (dock måste nivåerna i NFS underskridas oaktat om man klarar detta krav)- vid extra bulleralstrande arbete såsom pålning, borrar och spontning ska bullerplan upprättas- endast ljuddämpade kompressorer får användas (placeras i samråd med beställaren)- för kvälls- och nattarbete krävs tillstånd enligt Allmänna föreskrifter AFC/AFD.132- transportvägar ska planeras för så liten bullerstörning som möjligt	Om beställaren så begär ska information om bullrande arbete lämnas till kringboende och intilliggande verksamheter	Om beställaren så begär ska: <ul style="list-style-type: none">- godkänd bullerplan, där det redovisas vilka bullrande arbetsmoment som förekommer, när i tiden de uppstår samt hur dessa hanteras, överlämnas till beställaren- bullermätningar utföras och uppmätta värden löpande redovisas för beställaren

FUKT	GRUNDKRAV	UTÖKAT KRAV	VERIFIERING
Våtrum	Bygg vattenskadesäkert enligt Säker vatteninstallation. Följ BBV. Begär särskild varugaranti i enlighet med BKR och GVK för vattentäta golv och väggbeklädnader.		<ul style="list-style-type: none">- Egenkontroll- Garantier överlämnas till beställaren vid avslutat uppdrag
Väderskyddat	Fuktsäker produktion ska säkerställas. Skydda material mot nederbörd, både vid upplag och under byggtiden. Då fuktkänsligt material riskerar att utsättas eller utsätts för nederbörd ska fuktmätningar utföras och dokumenteras.		Om beställaren så begär, eller då fuktkänsligt material utsätts för fukt, ska fuktmätningsprotokoll upprättas och överlämnas till beställaren så snart samtliga mätningar är utförda.
Tillåtna fukthalter	Tillåtna fukthalter under byggtiden: <ul style="list-style-type: none">- gips- och träbaserade skivor, kritiskt fukttillstånd ska underskridas med 5%- trä, fuktkvot < 18% (dock < 16% vid inbyggnad och målning)- betong, RF < 85% vid beläggning av täta ytskikt och < 90% för övriga delar		I fuktmätningsprotokoll enligt ovan.
Fuktpåverkat material och mikrobiell påväxt	Ingen mikrobiell påväxt av onormal mängd eller avvikande lukt får förekomma. Material med mikrobiell påväxt ska ersättas med nytt material. Invändiga gips- och träskivor som blivit uppfuktat ska ersättas med nytt material.		
Beställarens fuktsakkunnige		Beställaren kommer i vissa fall att utse en fuktsakkunnig som har till uppgift att följa upp de aktiviteter som utförs av de olika aktörerna för att säkerställa en fuktsäker byggnad.	Anges på beställningsblankett.
Entreprenörens fuktsakkunnige		Entreprenören utser om beställaren så begär en fuktsäkerhetsansvarig som har ansvaret för fuktsäkerheten under produktionsskedet.	Namnges då avropet bekräftas.

AVFALL	GRUNDKRAV	UTÖKAT KRAV	VERIFIERING
Prioriterings- ordning för avfallshantering	<ul style="list-style-type: none">- Återanvändning (materialet används i befintligt skick)- Materialåtervinning (materialet bearbetas till ny produkt)- Energiutvinning (avfallsförbränning i värmeverk)- Deponering (avfall som ej kan hanteras läggs på deponi)		
Avfallsfraktioner	Källsortering ska minst ske i nedanstående fraktioner (utgår från Kretsloppsrådets basnivå) (om avfallsslaget uppkommer i aktuellt projekt): <ul style="list-style-type: none">- Farligt avfall- EI-avfall- Trä- Plast för återvinning- Brännbart- Gips- Skrot och metall- Fyllnadsmassor- Deponi		
Emballage	I första hand ska returemballage användas. Om returemballage inte kan användas, ska emballaget vara anpassad till byggplatsens avfallssorteringssystem enligt ovan.		
Farligt avfall & Rivningsavfall	<p>Rivningsplan för farligt avfall ska i förekommande fall finnas och följas. Entreprenören ansvarar för att sådan rivningsplan upprättas om inte sådan upprättats och överlämnats av beställaren (anges vid avrop). Farligt avfall ska sorteras enligt i rivningsplanen angivna avfallsslag och transporteras och omhändertas av företag med gällande tillstånd.</p> <p>Rivningsavfall i övrigt sorteras i lämpliga avfallsslag enligt ovan och transporteras och omhändertas av företag med gällande tillstånd.</p>		<p>Transportdokument för farligt avfall ska upprättas med uppgifter om identitet för rivningsobjektet, avsändare, mottagare, transportör, avfallsslag, avfallsmängd samt undertecknas av avsändare och mottagare. (60§ Avfallsförordning (2011:927)).</p> <p>Mottagningsbevis från mottagare av farligt avfall ska innehålla uppgift om identitet för rivningsobjektet, avsändare, mottagare, avfallsslag och avfallsmängd.</p> <p>Transportkvitton och mottagningskvitton för farligt avfall skall tillhandahållas beställare i digitalform.</p>

Göteborgs
Stad